

Vansbro kommun

Riktlinjer

Vansbro kommuns riktlinjer för bostadsanpassningsbidrag

**Vansbro kommuns riktlinjer för
bostadsanpassningsbidrag (2018:222)**

Ansvarig för dokumentet: Sektor samhälle

Omfattar: Bostadsanpassningsbidrag

Informationsklass: Öppen

Beslutsinstans: Kommunstyrelsen

Fastställd: 2025-11-25

Gäller från och med: 2026-01-01

Revideras: Vid behov

Diarienummer: KS 2025–00841

Ersätter: Riktlinjer för handläggning av
bostadsanpassningsbidrag i Vansbro kommun,
beslutade 2020-12-01 § 256

Innehåll

Vansbro kommuns riktlinjer för bostadsanpassningsbidrag	2
Inledning	2
Styrdokumentet i korthet:	2
1. Målsättning och inriktning	3
1.1 Riktlinjernas syfte	3
1.2 Målgrupp och bidrag	3
2. Vägledande principer i handläggningen	4
2.1 Självständighetsprincipen	4
2.2 Barnperspektivet	5
3. Ansökan	6
3.1 Krav på ansökan	6
3.2 Medicinskt intyg	6
3.3 Komplettering av ansökan/ medicinskt intyg	6
3.4 Medgivande från ägare eller nyttjanderättshavare	7
3.5 Intyg om sökande inte blir ersättningskyldig vid återställning av bostaden	7
4. Bedömningsgrunder för bostads- anpassningsbidrag	7
4.1 Grundregel för rätten till bidrag	7
4.2 Bedömning av åtgärdernas nödvändighet	7
4.3 Långvarigt eller tillfälligt behov	8
4.4 Enklaste funktionella lösningen	8
4.5 Bedömning av skäligena kostnader	8
4.6 Bedömning om åtgärder som behöver utföras på grund av andra skäl	8
4.7 Bedömning vid byte av bostad	10
4.8 Bedömning i barnärenden	10
5. Bidrag och övertag begagnad produkt	11
5.1 Bidrag till begagnad anordning	11
5.2 Övertag av begagnad anordning	11
6. Bidrag till reparationer, besiktning och annat underhåll	12
7. Återställningsbidrag	13
8. Beslut, verkställighet och uppföljning	14
8.1 Kontantbidrag	14
8.2 Återkallelse av beslut	15
8.3 Verkställighet, uppföljning och utbetalning	16
8.4 Återbetalning	16
8.5 Avgift	16
8.6 Redovisning till kommunstyrelsen	16
9. Den enskildes ansvar	17
10. Bidragsbrott	17

Inledning

Vansbro kommun ska verka för att människor som har fysiska, psykiska eller kognitiva funktionsnedsättningar får möjlighet till ett självständigt liv, att delta i samhällets gemenskap och leva som andra.

Bostadsanpassningsbidraget ska användas till sådant som underlättar det dagliga livet i hemmet såsom att förflytta sig i bostaden, sova, vila, sköta hygien, laga mat och äta samt att ta sig in och ut ur bostaden.

Bidrag lämnas endast till bostadens fasta funktioner och bidrag lämnas endast om åtgärderna är nödvändiga för att bostaden ska vara ändamålsenlig, det vill säga att personer med funktionsnedsättning ska ha möjlighet till ett självständigt liv i eget boende.

Styrdokumentet i korthet:

- Detta dokument innehåller kommunens riktlinjer för handläggning av ärenden enligt lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag.
- Syftet är att säkerställa en rättssäker, enhetlig och transparent tillämpning av lagstiftningen samt att
- Tydliggöra ansvar, bedömningsgrunder och handläggningsrutiner.
- Riktlinjerna vänder sig främst till handläggare, men kan även fungera som stöd för andra tjänstepersoner samt som information till sökande.

1. Målsättning och inriktning

Vansbro kommun ska verka för att människor som har fysiska, psykiska eller kognitiva funktionsnedsättningar får möjlighet till ett självständigt liv, att delta i samhällets gemenskap och leva som andra.

Bostadsanpassningsbidraget ska användas till sådant som underlättar det dagliga livet i hemmet såsom att förflytta sig i bostaden, sova, vila, sköta hygien, laga mat och äta samt att ta sig in och ut ur bostaden. Bidrag lämnas endast till bostadens fasta funktioner och bidrag lämnas endast om åtgärderna är nödvändiga för att bostaden ska vara ändamålsenlig, det vill säga att personer med funktionsnedsättning ska ha möjlighet till ett självständigt liv i eget boende. Det ska finnas en klar koppling mellan funktionsnedsättningen och de åtgärder som bidrag söks för.

Handläggning och dokumentation styrs av bestämmelser i grundlagarna, offentlighets- och sekretesslagen (OSL), förvaltningslagen (FL), speciallagstiftning på bostadsanpassningsområde samt andra lagrum vilka påverkar handläggningen bland annat Plan- och Bygglagen (PBL), Jordabalken (JB), Socialtjänstlagen (SOL), lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), Hälso- och sjukvårdslagen (HSL).

Myndighetsutövning ska ske i enlighet med lagen om bostadsanpassningsbidrag (SFS 2018:222) och dess förarbeten (prop.2017/18:80) samt förarbete till tidigare lag om bostadsanpassning (1992:1574, prop.1992/93, 1881/82), Boverkets föreskrifter till lagen (BFS 2018:12) och kommunstyrelsens riktlinjer samt i enlighet med Boverkets handbok för bostadsanpassningsbidrag.

Boverket har tillsyn över kommunens bidragsverksamhet gällande bostadsanpassning.

1.1 Riktlinjernas syfte

Syftet med riktlinjerna är att säkerställa en rättssäker bedömning för den enskilde. Riktlinjerna ska ses som en vägledning i handläggningen och om uppgifter i riktlinjerna strider mot förordningar, rättspraxis eller bindande föreskrifter ska riktlinjerna i denna del inte tillämpas.

Samtliga insatser behovsprövas var för sig av handläggaren på uppdrag (delegation) av kommunstyrelsen. Ärenden som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt beslutas av kommunstyrelsen.

1.2 Målgrupp och bidrag

Målgruppen för bostadsanpassningsbidraget är enskilda personer med en långvarig eller bestående funktionsnedsättning och som på grund av funktionsnedsättningen har behov av att anpassa sin permanenta bostad.

Lagen om bostadsanpassningsbidrag (2018:222) innehåller bestämmelser om tre olika bidrag:

- bostadsanpassningsbidrag
- reparationsbidrag
- återställningsbidrag.

Bidrag kan beviljas för alla slags permanent bostäder: villor, bostadsrätter, ägarlägenheter och hyreslägenheter. Bidrag beviljas däremot inte för anpassningar i fritidshus. En permanentbostad är en bostad för stadigvarande boende. Det är den faktiska användningen av bostaden som avgör.

Bidrag lämnas inte för åtgärder som kan tillgodoses genom hjälpmedel eller insatser som regionen eller kommunen ansvarar för enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

Hjälpmedel som föreskrivs av regionen eller av kommunen ska alltid prövas i första hand för att tillrättalägga tillgänglighetshinder.

Vistelsekommun har i vissa fall också skyldighet att ge bostadsanpassningsbidrag. Det kan gälla studerande samt barn där föräldrarna har delad vårdnad och andra liknande situationer.

Vid andrahandskontrakt är utgångspunkten för andrahandsupplåtelse att man bör vara restriktiv vid prövning. Det kan vara motiverat med enklare, mindre kostsamma anpassningsåtgärder även om upplåtelsen är kortvarig, medan det för mer omfattande och kostsamma åtgärder bör krävas att upplåtelsen är säkrad för lång tid framöver.

Återställningsbidrag kan under vissa förutsättningar beviljas till ägare av hyres- och bostadsrättshus för att ta bort anordningar som utförts med stöd av bostadsanpassningsbidrag.

Man kan inte få bostadsanpassningsbidrag om man bor i ett boende som kommunen ansvarar för att redan från början vara anpassat. Det gäller till exempel:

- Äldreboenden där man får vård och omsorg dygnet runt
- Bostäder med stöd för personer som har stora svårigheter i vardagen, till exempel på grund av psykisk ohälsa eller annan funktionsnedsättning
- Gruppboendestäder, serviceboendestäder eller familjehem för barn, ungdomar eller vuxna som omfattas av LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade).

2. Vägledande principer i handläggningen

2.1 Självtändighetsprincipen

En vägledande princip i handläggningen av bostadsanpassningsbidraget ska vara att främja självständighet. Handläggningen av bostadsanpassningsbidraget ska därför präglas av en hög servicenivå där kommunen i första hand ska underlätta för sökande att vara självständig i alla delar av processen från ansökan till val av leverantör, beställning och betalning. I de fall detta inte är möjligt ska den enskilde genom fullmakt få hjälp av handläggaren.

Rollfördelningen innebär att kommunens roll är – om rätt till bidrag föreligger – att till sökanden lämna ett bidrag, som motsvarar skälig kostnad för de åtgärder som beviljas.

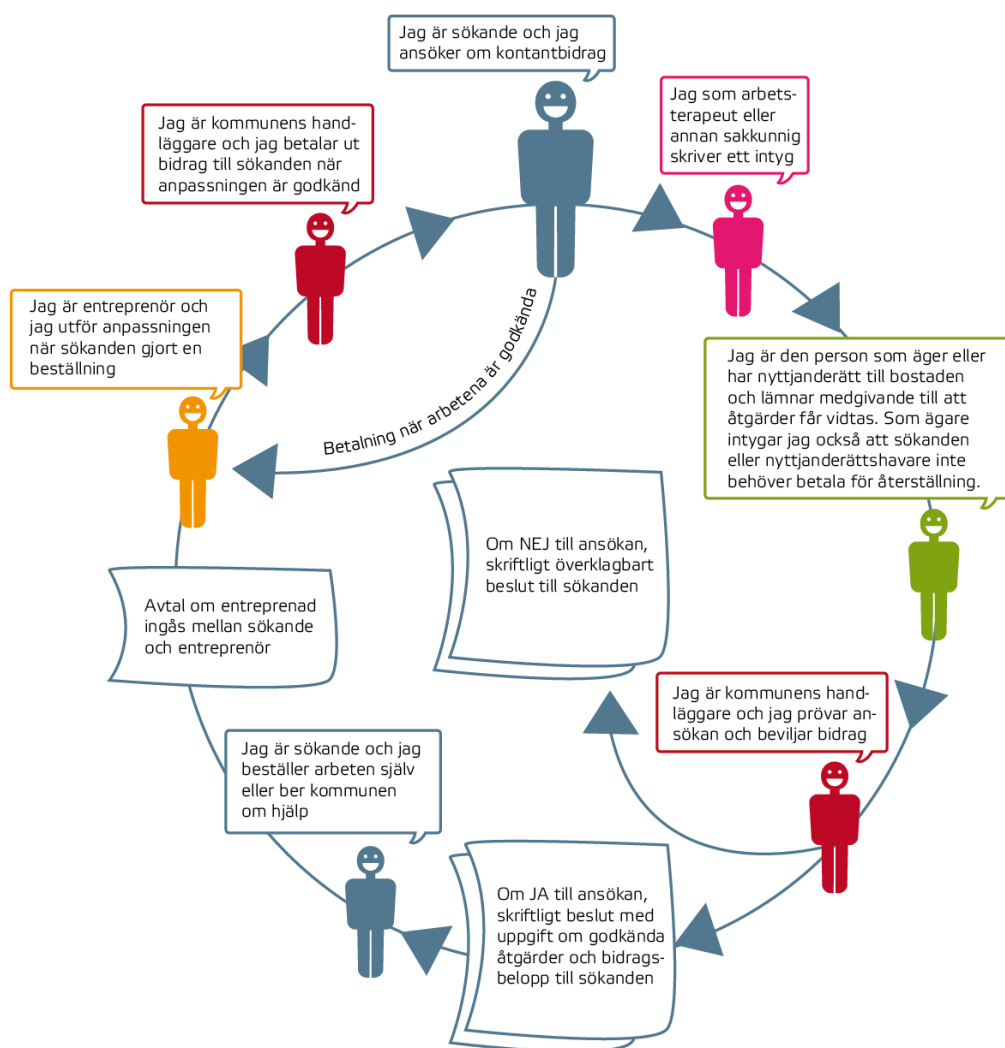
Sökandens roll är att välja entreprenör, att sluta avtal med entreprenören om åtgärdernas utförande och att betala entreprenören när arbetet är klart.

Bostadsanpassningsbidraget betalas ut till sökanden, efter att åtgärderna utförts, godkänts och redovisats till kommunens handläggare för bostadsanpassningsbidrag. Med hänsyn till de bestämmelser som finns för att stärka konsumenters rättigheter är det viktigt att avtalet om entreprenaden upprättas mellan sökanden och entreprenören och inte mellan kommunen och entreprenören.

Vansbro kommuns mål är att uppmuntra varje sökande till att själv hålla i hela anpassningsprocessen genom att stötta till ökad delaktighet i syfte att stärka den sökandes roll och egenkontroll och därmed en mer rättssäker process.

När den sökande gör allt i egen regi och följer processen enligt boverkets förslag så tidsbegränsar handläggaren rätten till bidraget mellan 6 månader och 1 år beroende på omfattning av åtgärden.

Se illustration från Boverket gällande roller och processbeskrivning vid ansökan om bidrag.

Figur 1 Illustration: Boverket/ Altefur Development

2.2 Barnperspektivet

Arbetet med bostadsanpassningsbidrag ska ske i enlighet med principerna i barnkonventionen. Alla barn har lika värde och samma rättigheter, barn får inte diskrimineras och barnen har rätt att föra sin egen talan, att bli tagna på allvar och bli lyssnade på. Barnets vårdnadshavare har det grundläggande ansvaret för barnets utveckling och barnkonventionen understryker att båda vårdnadshavarna har gemensamt ansvar för barnets uppfostran och utveckling samt att även vårdnadshavarna ska följa principen om barnets bästa i sin föräldraroll. I handläggningen av alla ärenden som rör barn ska det alltid vara barnets bästa som ska beaktas.

När en vårdnadshavare eller annan familjemedlem med funktionsnedsättning ansöker om bostadsanpassningsbidrag är det viktigt att beakta behovet och utformningen av åtgärden även ur ett barnperspektiv.

Med barn avses i riktlinjerna barn mellan 0–18 år.

3. Ansökan

Ansökan sker i huvudsak skriftligen via blankett eller via e-tjänst. Det är alltid den enskilde som är i behov av en anpassning av bostaden som ska ansöka om bidrag, oavsett ålder på personen med funktionsnedsättningen. Detta gäller även oavsett vem som äger eller har nyttjanderätten till bostaden.

3.1 Krav på ansökan

En ansökan om bostadsanpassningsbidrag ska innehålla en behovsbeskrivning av de åtgärder ansökan avser och för att inte handläggningen ska fördröjas behöver den som ansöker om bidrag för anpassningsåtgärderna sända in så kompletta handlingar som möjligt.

Med kompletta handlingar menas ansökningsblanketten tillsammans med medicinskt intyg, eventuella fullmakter, medgivanden samt kopia på offerter och/ eller kostnadsberäkningar. Vid omfattande bostadsanpassningsåtgärder kan ansökan behöva kompletteras med ytterligare underlag.

Ibland uppkommer muntligen vid hembesök att sökande vill ansöka om något mer. Då kan sökande komplettera i den befintliga ansökan. Vid den typen av komplettering kan även intyg och medgivande behöva kompletteras.

3.2 Medicinskt intyg

Till ansökan om bostadsanpassningsbidrag ska ett aktuellt medicinskt intyg bifogas. Intyget ska vara utfärdat av legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal, till exempel arbetsterapeut, fysioterapeut (sjukgymnast), läkare eller annan sakkunnig med rätt att skriva medicinska intyg.

Det medicinska underlaget ska tydligt beskriva funktionsnedsättning och på vilket sätt den påverkar sökandes förmåga att använda bostaden och området i direkt anslutning till den.

Intyget utgör ett centralt underlag för att bedöma om åtgärden är nödvändig med hänsyn till funktionsnedsättningen enligt lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag.

Det ska vidare framgå av intyget att hjälpmedel har provats och varför hjälpmedel inte löser funktionsproblematiken.

Det måste finnas en klar koppling mellan den sökandes funktionsnedsättning och sökt åtgärd.

Bedömningen bör ha genomförts i hemmiljö.

Intyget är inte utslagsgivande för om bidrag beviljas eller inte. Kommunen ska värdera intyget, det vill säga pröva intygets styrka. Det innebär att kommunen måste ta ställning till om intyget verkligen uttrycker den nödvändiga kopplingen mellan funktionsnedsättningen och åtgärderna.

Det är en allmän förvaltningsrättslig princip att den som söker en förmån, till exempel bostadsanpassningsbidrag, har att visa att denne har rätt till förmånen. Även om kommunen har ett utredningsansvar ligger således bevisbördan på den enskilde, som har att styrka sitt behov av de sökta åtgärderna.

3.3 Komplettering av ansökan/ medicinskt intyg

Kommunen kan genom frågor och påpekande verka för att sökande förtydligar eller kompletterar ansökan. Om exempelvis ansökan inte är korrekt ifylld eller om det medicinska intyget behöver kompletteras, efter bedömning av handläggare, skickas brev till sökande med information om vad som behöver kompletteras för fortsatt handläggning av ärendet. Handläggaren informerar sökande minst två gånger via brev och/eller telefon om vilka

handlingar som saknas i ärendet innan ärendet avskrivs med hänvisning till 20 § FL att ärendet inte har kunnat prövas i sak.

3.4 Medgivande från ägare eller nyttjanderättshavare

Om den sökande inte äger bostaden helt själv måste samtliga delägare eller ägare av bostaden ge sitt skriftliga medgivande till att åtgärderna får utföras.

Medgivande måste lämnas från nyttjanderättshavare (sammanboende) även om den sökande också är nyttjanderättshavare.

3.5 Intyg om sökande inte blir ersättningskyldig vid återställning av bostaden

Om ansökan avser åtgärder i hyres- och bostadsrättslägenhet ska ägare till fastigheten lämna sitt medgivande till att kostnader för återställning inte kommer att krävas av den enskilde.

4. Bedömningsgrunder för bostadsanpassningsbidrag

4.1 Grundregel för rätten till bidrag

Grundregeln är att bidrag kan lämnas för anpassningsåtgärder i eller i anslutning till den permanenta bostaden som behöver utföras på grund av den sökandes funktionsnedsättning.

Bidrag kan lämnas till enskild person oavsett om man äger en bostad eller innehar en hyres- eller bostadsrätt.

Personer med funktionsnedsättning ska så långt det är möjligt kunna använda och bo kvar i sin bostad och självständigt kunna tillgodose sina grundläggande och vardagliga behov så som att sköta sin personliga hygien, sova och vila, laga och äta mat, umgås med andra och i förekommande fall se efter sina barn. I dessa behov innefattas även att kunna förflytta sig inom bostaden, in och ut ur bostaden samt att ta sig ut på och in från balkonger eller uteplatser i direkt anslutning till bostaden.

Bidrag lämnas endast till bostadens fasta funktioner, i eller i anslutning till bostaden. Fasta funktioner är sådana som normalt inte tas med vid en flytt. Lösa inventarier är i konsekvens med detta sådana föremål som, även om de är fast anbringade i bostäder, vanligtvis tas med vid en flytt från bostaden.

Varje utredning sker utifrån individens totala behov och att funktionalitet uppfylls genom sökt bidrag för anpassning. Enheten för handläggning av bostadsanpassningsbidrag har ansvar för att kontinuerligt säkerställa, utveckla och förbättra myndighetsutövningen.

4.2 Bedömning av åtgärdernas nödvändighet

För att bidrag ska beviljas krävs det att åtgärderna som ansökan avser är nödvändiga för att bostaden ska bli ändamålsenlig med hänsyn till den sökandes funktionsnedsättning.

Ändamålsenlig bostad för personer med funktionsnedsättning innebär att de ska ha möjlighet till ett självständigt liv i eget boende. Vad som är en ändamålsenlig bostad varierar från person till person.

Funktionsnedsättningen är avgörande för vilka åtgärder bidrag kan lämnas för. Det ska finnas en klar koppling mellan funktionsnedsättningen och de åtgärder som bidrag söks för. Åtgärderna ska bedömas som nödvändiga med hänsyn till funktionsnedsättningen och

tillgodose de behov personen har på grund av funktionsnedsättningen. I kravet på att åtgärden ska vara *nödvändig* prövas behovet genom olika typer av anpassningar, där det billigaste och minst omfattande alternativet väljs. Kopplingen ska vara så stark att åtgärderna kan bedömas som nödvändiga med hänsyn till funktionsnedsättningen.

Även om sökanden genom intyg har visat att en åtgärd är nödvändig beviljas inte bidrag om bostaden kan anses ändamålsenlig för sökande utan sökt åtgärd.

Bedömningen av behovet kan utgöras av besök i bostaden, samtal med den sökande samt intyg från sakkunnig.

Lagen om bostadsanpassningsbidrag innehåller inte några uttryckliga begränsningar vare sig i fråga om vilka anpassningsåtgärder som kan vidtas eller i fråga om storleken av de bidragsbelopp som kan beviljas. Det innebär att ett avslagsbeslut inte kan fattas på grund av att det blir mer prisvärt för kommunen att erbjuda en mer anpassad bostad när anpassningsåtgärderna medför mycket höga kostnader för att bostaden ska bli ändamålsenlig för sökande. Det kan dock uppkomma situationer där en anpassning, på grund av bostadens utformning, kräver så omfattande och kostsamma åtgärder att sökandens behov inte rimligen kan tillgodoses på något annat sätt än genom byte till en mer ändamålsenlig bostad.

4.3 Långvarigt eller tillfälligt behov

Behovet av anpassningsåtgärder ska vara långvarigt eller bestående för att bidrag ska kunna erhållas. Bidrag lämnas således inte om behovet är tillfälligt till exempel under en konvalescenstid eller i väntan på operation där funktionsnedsättningen förväntas bli förbättrad (till exempel höftledsoperation). Dessa personer kan endast i undantagsfall få mindre anpassningsåtgärder utförda. Tillgänglighetsaspekten bör dock bedömas i varje enskilt fall. I första hand ska alltid hjälpmedel användas och utvärderas innan det kan bli aktuellt med bostadsanpassning. Anpassningsåtgärder som kan bli aktuella vid tillfällig funktionsnedsättning är att åtgärda trösklar och/eller montage av stödhandtag.

4.4 Enklaste funktionella lösningen

Enligt rättspraxis ska alla primära bostadsfunktioner finnas på ett plan. Enklaste funktionella lösningen kan då innebära en omdisponering av funktioner/rum i bostaden för att få tillgång till de primära bostadsfunktionerna såsom hygien, sömn, samvaro och mat för att åstadkomma en ändamålsenlig bostad.

Detta innebär ibland att den funktionella lösningen inte alltid uppfyller sökandens önskemål.

4.5 Bedömning av skäliga kostnader

Kontantbidraget som kan erhållas ska motsvara en skälig kostnad för de bidragsberättigade åtgärderna. Skälig kostnad beräknas utifrån standardprodukter och standardmaterial som finns på marknaden samt gängse kostnader för utförd åtgärd. I övrigt finns inget kostnadstak för kontantbidrag. Det belopp som sökanden redovisar kan skilja sig från vad som blir det slutliga bidragsbeloppet. Kommunen kan göra en annan bedömning än sökande av vad som kan anses vara en skälig kostnad.

4.6 Bedömning om åtgärder som behöver utföras på grund av andra skäl

Bidrag kan inte lämnas om den ansökta åtgärden behöver utföras på grund av andra skäl än den enskildes funktionsnedsättning.

Andra skäl kan vara åtgärder som uppstått på grund av byggnadstekniska brister, eftersatt underhåll, avsaknad av eller avsevärda brister i grundläggande bostadsfunktioner. Vidare kan

avvikelse från bygglagstiftningens krav på tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga vara skäl för att bidrag inte kan lämnas.

Bostadsanpassningsbidrag ska ses som ett komplement till plan- och bygglagen vilket innebär att plan- och byggbestämmelser ska vara uppfyllda innan rätt till bostadsanpassningsbidrag föreligger.

1. Byggnadstekniska brister: Brister i byggnadens konstruktion eller byggmaterial samt fel utförande som får till följd att byggnaden avviker från vad som kan anses vara ett normalt utförande exempelvis:

1. - utförd renovering där fall mot brunn inte uppfyller byggkraven.
2. - nivåskillnad in i badrum pga. golvvärme

2. Eftersatt underhåll: Bostadsanpassningsbidrag nekas om den sökta åtgärden innebär att ett eftersatt underhåll åtgärdas. Exempelvis om yttertrappan är trasig vid montering av ramp så utgår inget bidrag för att åtgärda yttertrappan för att ramp ska kunna monteras. Hela och fungerande funktioner, även om de är omoderna och avviker från hur moderna bostäder utrustas, ska dock inte medföra att sökande går miste om bostadsanpassningsbidrag.

3. Avsaknad eller avsevärda brister i grundläggande bostadsfunktioner: Med grundläggande bostadsfunktioner avses funktioner som idag förväntas finnas i alla bostäder. Vägledning kan tas i 12 kap. 18 a § sjätte och sjunde stycket i jordabalken (1970:994) där det anges under vilka förutsättningar en bostad ska anses ha lägsta godtagbara standard. I bestämmelserna anges bland annat att det i lägenheter ska finnas anordningar för uppvärmning, tillgång till varmt och kallt vatten samt avlopp för spillvatten. Vidare ska finnas anordning för personlig hygien - omfattande toalett och tvättställe samt badkar eller dusch- och anordning för matlagning - omfattande spis, diskho, kylskåp, förvaringsutrymmen och avställningsytor - samt anordning för hushållstvätt inom fastigheten eller inom rimligt avstånd från den. Bestämmelserna avser hyreslägenheter men är i detta sammanhang relevant för alla boendeformer.

Bidrag ska inte heller lämnas om ansökan avser byte eller förbättring av en befintlig grundläggande bostadsfunktion som är så bristfällig att den markant avviker från vad som anses normalt för en bostad.

4. Bygglagstiftning:

Det är i första hand byggherrar och fastighetsägare som ansvarar för att byggnader uppfyller de tillgänglighetskrav som gäller enligt plan- och bygglagstiftningen (prop. 2017/18:80 s. 36 och 73).

Om behovet av en anpassningsåtgärd har uppstått till följd av att dessa krav inte följts vid uppförande eller ombyggnad av bostaden, kan bostadsanpassningsbidrag i vissa fall nekas. Det gäller främst i situationer där åtgärden syftar till att avhjälpa en brist som egentligen borde ha åtgärdats inom ramen för bygglagstiftningen, exempelvis genom tillsyn från byggnadsnämnden. Sådana fall ska dock bedömas restriktivt.

Begränsning av avslag på grund av byggfel

En sökande ska inte nekas bostadsanpassningsbidrag enbart på grund av att nuvarande eller tidigare fastighetsägare, byggherre eller bostadsrättshavare inte har följt bygglagstiftningen. Det gäller oavsett om den sökande är hyresgäst, bostadsrättshavare eller ägare till ett en- eller tvåbostadshus.

Även om tillgänglighetsbrister beror på byggtekniska fel eller avvikelser från gällande regler, har den enskilde fortfarande rätt att få sin ansökan prövad utifrån sina individuella behov.

Begränsning till vissa delar av byggreglerna

Möjligheten att neka bostadsanpassningsbidrag med hänvisning till bristande efterlevnad av bygglagstiftningen gäller endast brister i de delar som omfattas av **Boverkets byggregler, kapitel 3** – det vill säga krav som rör tillgänglighet, bostadsutformning, rumshöjd och driftutrymmen.

4.7 Bedömning vid byte av bostad

Ansvar för att välja en lämplig bostad ligger hos den person som ämnar att bo där. Om en sökande byter bostad och ansöker om bostadsanpassningsbidrag för anpassningsåtgärder i det nya boendet, gäller grundregeln att bidrag ej beviljas för att åtgärda brister om den valda bostaden uppenbart är olämplig med hänsyn till funktionsnedsättningen. Detta handlar om brister i fråga om storlek, planlösning, antal våningsplan eller andra nivåskillnader.

Bidrag kan dock lämnas för att enkelt kompensera nivåskillnader i eller i anslutning till bostaden, till exempel för att ta bort trösklar och för att göra en altan tillgänglig inifrån bostaden. En mindre ramp vid entrén till ett flerbostadshus liksom en mindre ramp vid entrén till ett en- eller tvåbostadshus ska kunna installeras om nivåskillnaden understiger 60 cm.

När det gäller bostadens storlek ska bidrag normalt inte lämnas för en tillbyggnad. Vad gäller bostadens planlösning kan bidrag lämnas för *mindre* omfattande omdisponeringar, till exempel att ta bort, flytta eller sätta upp enstaka väggar liksom åtgärd av vissa nivåskillnader.

De anpassningsåtgärder som ansökan omfattar ska prövas var för sig och det ska inte göras någon helhetsbedömning av bostadens lämplighet.

Vid byte av bostad ska den sökande motivera i ansökan varför vederbörande väljer att flytta till en specifik bostad.

Villkoren i första och andra stycket i 9§ lagen om bostadsanpassningsbidrag (2018:222) ska tillämpas i fråga om åtgärder som var nödvändiga vid bostadsbytet även när en ansökan om bostadsanpassningsbidrag inkommer efter bostadsbytet. Om behovet av anpassningsåtgärderna är detsamma som vid tiden för bostadsbytet ska ansökan prövas mot villkoren i första och andra stycket.

Åtgärder som beror på anpassningsbehov som uppkommit efter bostadsbytet ska inte prövas mot 9§ lagen om bostadsanpassningsbidrag (2018:222).

4.8 Bedömning i barnärenden

I ärenden där ansökan avser barn gäller grundregeln att bidrag inte kan beviljas om ansökan avser åtgärder som ska tillgodoses inom ramen för normalt föräldraansvar (exempelvis garantera säkerheten för mindre barn). Se även punkt 2.2 Barnperspektivet.

5. Bidrag och övertag begagnad produkt

5.1 Bidrag till begagnad anordning

Det ska vara frivilligt för sökande att ta emot bostadsanpassningsbidrag med en begagnad anordning och det är främst ramper och i vissa fall hissar som kan överlämnas som en begagnad produkt. Kommunen ska utreda den möjligheten i första hand innan beslut om ett kontantbidrag fattas men det är frivilligt för sökande att ta emot bostadsanpassningsbidrag med en begagnad anordning.

Kommunen har möjlighet att erbjuda den sökande begagnad anordning om passande anordning finns i kommunens lager.

Det är den som beviljats bostadsanpassningsbidrag som äger anordningen, oavsett om anordningen är ny eller begagnad.

Om kommunen har sökt anordning i lager kan det innebära att beviljad anordning kan installeras snabbare än om ny anordning behöver införskaffas. Kommunen kan i dessa ärenden, om sökande önskar, vara behjälplig via fullmakt med beställning av arbetet och betalning av beviljad åtgärd i sökandes namn.

Se mer under avsnitt ” Fullmakt från sökande till kommunen att beställa arbetet” (8.1).

5.2 Övertag av begagnad anordning

Kommunen kan avtala enligt §15 lagen om bostadsanpassningsbidrag (2018:222) att överta en begagnad anordning som har installerats med stöd av bostadsanpassningsbidrag enligt denna lag eller motsvarande äldre bestämmelser.

Om verksamheten gör bedömningen att anordningen uppfyller krav på kvalitet, säkerhet och hygien som ställs på motsvarande ny produkt kan kommunen erbjuda återtag av begagnad anordning. De anordningar som är aktuella för återtagande av begagnad anordning är ramper och trapphissar, både för inom- och utomhusbruk- om möjlighet finns för återanvändning. Det är kommunen som bedömer vilka anordningar som kan återanvändas.

Vid återlämnande av begagnad anordning som kommunen har möjlighet att återanvända, är kommunen behjälplig via fullmakt för demontering och eventuell återställning i samband med demonteringen. Kommunen betalar de kostnader som uppstår i samband med återtagande exempelvis demontering, transporter och återställning.

Återtagande av begagnad anordning är inget bidrag som förutsätter en särskild ansökan utan parterna får avtala om överlämnande av anordningen till kommunen. Ett avtal om överlämnande av en begagnad produkt till kommunen är en civilrättslig handling, inte ett förvaltningsbeslut.

Kommunen har rätt att neka att ta emot en begagnad anordning. Kommunens nekan kan inte överklagas.

Om inte anordningen kan återanvändas åligger det ägaren till anordningen att bekosta demontering.

Det finns viktiga ekonomiska och miljömässiga samhällsvinster med att återanvända bostadsanpassningsåtgärder.

6. Bidrag till reparationer, besiktning och annat underhåll

Enligt 11§ i lagen om bostadsanpassningsbidrag (2018:222) finns det möjlighet att bevilja bidrag för att reparera, besikta och/eller serva en anordning som har installerats med stöd av bostadsanpassningsbidrag.

Bidrag för reparationer, besiktning och annat underhåll exempelvis service, innefattas inte i begreppet bostadsanpassningsbidrag utan är ett reparationsbidrag. Det är samma ansökningsförfarande kring reparationsbidrag som gäller för bostadsanpassningsbidrag.

Reparationsbidrag kan lämnas för reparationskostnader av teknisk avancerad utrustning som anskaffats via bostadsanpassningsbidrag där specialistkompetens krävs av reparatören, för att anordningen ska kunna anses som säker och att funktionen säkerställs.

Bidrag lämnas endast om åtgärderna är nödvändiga för att bostaden ska vara ändamålsenlig för sökande. Bidraget ska främst täcka kostnader som inte följer normala drift- och underhållskostnader för anordningen.

Vid de tillfällen som kostnader för en reparation överstiger kostnaden för inköp av en ny anordning har kommunen möjlighet att på nytt pröva behovet av bostadsanpassningsåtgärden, och att undersöka om behovet kan täckas av en annan typ av åtgärd eller av hjälpmedel.

Om behov föreligger reparation och besiktning och/eller service inte har utförts enligt gällande bestämmelser, kan det försvåra rätten till att erhålla reparationsbidrag med hänvisning till att sökande brustit i sitt ansvar som ägare till anordningen. Bidrag beviljas inte heller för reparation på grund av skadegörelse, yttre våld, oaktsamhet, bristande underhåll eller likande. Bidrag eller ersättning kan heller inte fås för borttappad produkt man fått bidrag till, exempelvis nyckel eller handsändare.

Bidrag kan även erhållas för kostnader för reparationer av anordningar och inredningar som utsatts för onormalt slitage på grund av funktionsnedsättningen. Detta gäller oavsett om anordningen eller inredningen är en teknisk avancerad utrustning eller inte.

Reparationsbidrag kan lämnas för reparationer som ligger utanför fastighetsägarens normala ansvar för underhåll. Det gäller främst av tekniskt avancerad utrustning som exempelvis hissar, höj- och sänkbar köksinredning, dörröppnare, spisvakter, bidé-sits med mera.

Det är personen som fått den tekniska anordningen installerad med stöd av bostadsanpassningsbidraget som ansöker om bidrag för reparation.

Om bidrag till reparationskostnader söks av en annan person (make/maka, hyresgäst i samma trappuppgång) än den som ursprungligen beviljats bostadsanpassningsbidrag för åtgärden, ska kommunen göra en ny prövning gällande om sökt åtgärd är nödvändig för att bostaden ska vara ändamålsenlig för den personen som söker.

Handläggare kan vid behov göra en ny prövning av nödvändigheten av anpassningen innan beslut om bidrag till reparation fattas.

Bidrag lämnas inte om fastighetsägaren har övertagit rätten till anordningen enligt 4§ lagen om bostadsanpassningsbidrag (2018:222).

7. Återställningsbidrag

Ägare av hyreslägenhet i flerbostadshus, en- eller tvåbostadshus eller bostadsrättsföreningar kan ansöka om bidrag enligt 12§ lagen om bostadsanpassningsbidrag (2018:222) för återställning av åtgärder som inte längre utnyttjas för sitt ändamål och är till nackdel för andra boende. Det går inte att få bidrag för åtgärder som utförts där fastighetsägaren övertagit rätten till bidrag enligt 4§ lagen om bostadsanpassningsbidrag (2018:222).

Återställningsbidrag kan beviljas till fastighetsägare för att återställa anpassningar som utförts med stöd av bostadsanpassningsbidrag:

- i eller i anslutning till (det vill säga utanför) en lägenhet som innehas med hyresrätt eller en- eller tvåbostadshus som hyrs ut
- i anslutning (det vill säga utanför) till en lägenhet som innehas med bostadsrätt i ett flerbostadshus eller
- i anslutning (det vill säga utanför) till en ägarlägenhetsfastighet.

Villkor som ska vara uppfyllda för att fastighetsägare ska kunna få återställningsbidrag:

- det är fastighetsägaren som söker bidraget för återställning
- den som fått bidrag till anpassningen inte bor kvar
- fastighetsägare kan söka återställningsbidrag för anpassningar gjorda i hyresbostäder eller allmänna delar i bostadsrättsfastigheter, till exempel trappuppgång och entré.
- de anpassningar som gjorts i bostaden ska vara hindrande för andra.

Det är fastighetsägare till flerbostadshus som ska motivera varför åtgärden som det söks bidrag för ska anses som återställning och inte som normalt underhåll, detta genom att till exempel redovisa bostadens skick i övrigt.

Bostadsrättsföreningar kan söka för återställning av anpassningar i föreningens gemensamma utrymmen, inte för återställning av anpassningar utförda inne i bostadsrättslägenheten. I de fall bostadsrättsföreningen hyr ut lägenheter kan återställningsbidrag lämnas även för att återställa anpassningar inne i lägenheten.

Återställningsbidrag lämnas med belopp som motsvarar skälig kostnad för åtgärderna.

Man kan inte få återställningsbidrag för småhus som inte hyrs ut.

Utifrån ett miljö- och hållbarhetsperspektiv är det att så långt som det kan anses rimligt behålla och använda redan befintliga anpassade bostäder.

8. Beslut, verkställighet och uppföljning

Alla beslut om bidrag enligt lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag ska vara skriftliga.

Beslutet kan vara bifall, avslag, återkallande, avvisande eller avskrivet ärende.

Ett positivt (bifallsbeslut) bidragsbeslut ska fattas innan åtgärderna beställs och utförs, om inte ansökan gör i efterhand. Beslutet ska vara skriftligt oavsett om det är ett bifallsbeslut eller ett helt eller delvis avslagsbeslut.

I bifallsbeslut ska det framgå vilka anpassningsåtgärder som bidraget avser, om bidraget lämnas som kontantbidrag eller med en begagnad anordning samt det högsta beloppet som kan utbetalas (vid ett kontantbidrag) ska anges.

Kommunen ska i första hand utreda möjligheten att bostadsanpassningsbidrag lämnas genom en begagnad anordning innan beslut om ett kontantbidrag fattas men det är frivilligt för sökande att ta emot bostadsanpassningsbidrag med en begagnad anordning.

Om beslutet helt eller delvis innebär avslag på ansökan måste beslutet motiveras och besvärshänvisning lämnas där det framgår hur man kan överklaga till Förvaltningsrätten.

Skrivelsen med överklagandet ska skickas till Vansbro kommun inom tre veckor från den dag sökanden fick del av beslutet.

Vansbro kommun skickar överklagandet vidare till Förvaltningsrätten för prövning.

Överklagandet ska göras skriftligt, beskriva vilket beslut som överklagas, varför beslutet anses vara fel och vilken ändring som önskas.

Om sökanden behöver hjälp för att överklaga beslutet kan Vansbro kommun hjälpa till med att skriva ned det som sökanden anför. Överklagan kan endast undertecknas personligen av sökande.

8.1 Kontantbidrag

När kommunen har beslutat att bevilja bostadsanpassningsbidrag i form av kontantbidrag är utgångspunkten att sökande själv:

- väljer entreprenör
- ingår avtal med entreprenören och beställer arbetet
- inkommer med bank- och kontouppgifter till Vansbro kommun
- inkomma med fakturakopia eller kvitto på utlägg inom angiven tid annars upphör beslutet att gälla. Rekommendationen är att fakturan ställs på 30 dagar så att beviljat kontantbidrag hinner utbetalas till sökande innan fakturan förfaller, förutsatt att fakturan inkommer till kommunen snarast efter att sökande erhållit den från entreprenören
- betalar entreprenören med det kontantbidrag som kommunen har beviljat sökande.

Möjlighet finns för sökande att kontakta handläggaren om anpassningen blir fördröjd, för att få den begränsade tiden förlängd, eller för att ansöka igen.

Utbetalning av kontantbidrag

Grundprincipen är att bostadsanpassningsbidraget ska betalas ut till sökande.

Utbetalning till någon annan än den sökande med stöd av fullmakt

Vid särskilt undantagsfall kan den sökande lämna en fullmakt om utbetalning till en annan fysisk person. Vansbro kommun godtar bara fullmakten om det tydligt framgår att beviljat bidrag ska betalas ut till ombud för sökandes räkning.

Kommunens serviceskyldighet

Vid handläggning av ansökan gällande bostadsanpassningsbidrag ska hänsyn även tas till förvaltningslagen till exempel bestämmelsen om serviceskyldighet i 6 §. På grund av till exempel sjukdom kan sökande inte klara av att själva göra det som krävs för att få anpassningen på plats. Ibland finns det kanske en anhörig eller god man som kan hjälpa till men om det inte gör det kan sökanden behöva kommunens hjälp för att inte tvingas avstå från en anpassning. Hur mycket hjälp varierar från person till person. Det beror också på hur omfattande anpassningsåtgärden är.

Fullmakt från sökanden till kommunen att beställa arbetet

I vissa fall kan sökande, efter dialog med kommunen och efter att en prövning har gjorts, välja att ge kommunen fullmakt att till exempel ingå avtal med en av sökanden vald entreprenör och beställa åtgärden. I sådana fall tecknar kommunen avtalet med entreprenören för sökandens räkning.

Det är dock viktigt att notera att det fortfarande är sökanden som är den formella avtalsparten gentemot entreprenören. Kommunen agerar endast som ombud.

Användningen av fullmakt förutsätter en överenskommelse mellan kommunen och sökanden. Fullmakten gäller tills vidare, men kan när som helst återkallas av båda parter.

Särskilt om begagnade produkter

Ett undantag från ovanstående gäller i de fall då bostadsanpassningsbidrag avser en begagnad produkt. I dessa situationer kan sökanden ge kommunen fullmakt innan beslut fattas, så att kommunen kan beställa åtgärden för sökandes räkning. Även detta sker i samförstånd med sökanden och dokumenteras innan beslutet om bidrag fattas.

Konsumenttjänstlagen

Konsumenttjänstlagen (1985:716) blir tillämplig på förhållandet mellan sökanden och entreprenören när sökanden har beviljats kontantbidrag. Det gäller även om kommunen med stöd av fullmakt ingår avtalet med entreprenören för sökandens räkning.

Omständigheter med till exempel reklamationer och/eller klagomål hanterar sökande själv gentemot entreprenören.

8.2 Återkallelse av beslut

Ett bifallsbeslut får återkallas till den enskildes nackdel om ett återkallelseförbehåll finns med i beslutet eller om tvingande säkerhetsskäl kräver att beslutet ändras omedelbart, eller om felaktigheten beror på att parten har lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter enligt 37§ förvaltningslagen (2017:900).

Före utbetalningen av kontantbidrag eller verkställighet av bidrag som beviljats enligt 16 § andra eller tredje stycket lagen om bostadsanpassningsbidrag (2018:222) får den kommun som har beviljat bidraget återkalla beslutet, om de förutsättningar som låg till grund för beslutet inte längre finns.

8.3 Verkställighet, uppföljning och utbetalning

Vid utförande i egen regi betalas kontantbidraget ut när de åtgärder som bidraget avser har utförts och kostnaderna har redovisats. Fakturan ska vara specificerad där det klart framgår vilka åtgärder entreprenören utfört.

Innan utbetalning kan en besiktning eller ett uppföljningsbesök utföras, efter samtycke från den sökande, för att säkerställa att de beslutade åtgärderna är fackmannamässigt utförda och i enlighet med reglerna i bygglagstiftningen samt att avsedda funktioner uppnåts.

Kommunen kan fatta ett ändringsbeslut om redovisade kostnader är avvikande från beviljat bidrag.

Om kostnaden blir lägre än beviljat kontantbidrag utgår den faktiska kostnaden.

Om beviljat kontantbidrag är beräknat utifrån *erfarenhetsvärde* och den faktiska kostnaden blir högre än beviljat belopp kan det högre beloppet utgå efter prövning av skälig kostnad för utförd anpassning.

Ett högre belopp än det som angetts i beslutet kan inte, utan ansökan om merkostnaden, utbetalas om kontantbidraget är beräknat utifrån inkomsten *offert*. Om kostnaden ändå blir högre än inkomsten offert som ligger till grund för beslutet har sökande rätt att ansöka om merkostnaden. Handläggaren prövar ansökan om merkostnaden faller inom ramen för skälig kostnad för utförd anpassning.

Det åligger den sökande att ansvara för att betala sina räkningar och gängse krav från entreprenör ska skickas till sökande.

Bank- och kontouppgifter ska i samband med uppföljningsbesök eller vid redovisning av kostnader lämnas till Vansbro kommun eller handläggare för bostadsanpassningsbidrag.

Vid ett ärende där Vansbro kommun har beställt bostadsanpassningsåtgärd (genom fullmakt från sökande) utförs besiktning vid omfattande åtgärd.

Sökande ska kunna få betalt allt eftersom arbetet framskrider vid större anpassningar, om sökande ansöker om detta och om ansökningsåtgärderna verifieras med kvitto eller faktura samt bilder på hur långt arbetet har fortskridit.

8.4 Återbetalning

Kommunen får besluta om återbetalning av kontantbidrag helt eller delvis

1. om mottagaren av bidraget genom oriktiga uppgifter eller på något annat sätt har förorsakat att bidrag felaktigt har lämnats eller lämnats med för högt belopp, eller
2. om bidrag i annat fall felaktigt har lämnats eller lämnats med för högt belopp och mottagaren skäligen borde ha insett detta.

Kommunen får helt eller delvis efterge återbetalningsskyldigheten, om det finns särskilda skäl.

8.5 Avgift

Insatser med bostadsanpassning är avgiftsfria. Bidraget är inte inkomstprövat.

8.6 Redovisning till kommunstyrelsen

Beslut om bifall eller avslag gällande bostadsanpassningsbidrag som fattas på delegation av kommunstyrelsen redovisas till kommunstyrelsens nästkommande sammanträde.

9. Den enskildes ansvar

Det är en allmän förvaltningsrättslig princip att den som söker en förmån, till exempel bostadsanpassningsbidrag, har att visa att denne har rätt till förmånen. Även om kommunen har ett utredningsansvar ligger således bevisbördan på den enskilde.

Det är den enskilde som beviljats bostadsanpassningsbidrag som äger anpassningsåtgärden och den enskilde ansvarar för att använda anpassningen på ett ändamålsenligt sätt samt sköta och bekosta underhåll.

10. Bidragsbrott

Enligt bidragsbrottslagen kan enskild dömas för bidragsbrott eller vårdslöst bidragsbrott. Det gäller den som lämnar oriktiga uppgifter och på så sätt orsakar fara för att bidrag betalas ut felaktigt eller med ett för högt belopp.

Inom bostadsanpassningsbidrag kan det gälla kostnadsunderlag som inkommer med falska uppgifter så som redovisade kostnader som inte är genomförda eller bidragsberättigade. Det kan även till exempel vara fakturor som är utfärdade av tredje part där det är svårigheter att utläsa kostnaderna på vad som blivit gjort och vem som har utfört åtgärderna.

Kommunen ska göra en anmälan till Polismyndigheten om det kan misstänkas att ett brott enligt bidragsbrottslagen (2007:612) har begåtts.

Kommunen måste även meddela andra utbetalande myndigheter om felaktiga utbetalningar skett enligt Underrättelseskyldighet (2008:206).

Underrättelseskyldigheten är tvingande vilket innebär att kommunen är skyldig att anmäla misstänkta felaktiga utbetalningar. Sekretessen bryts enligt 10 kap. 28 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) på grund av underrättelseskyldigheten.